Bialystok, den 3. Mai 1942
Nr 6

NEUER WEG
Weissruthenische Wochenzeitung für den Bezirk Bialystok

PREIS 20 PF.
Цана 20 фнг.

НОВАЯ ДАРОГА

Беларуская тыднёвая газэта на Беластоцкую Акругу

Verlag: Sturmverlag G. m. b. H. Zweigniederlassung Bialystok, Puschkin-Str. 5, Tel. 253 u. 437 — Bankkonto Stadtsparkasse 55. Anzeigenpreise: Z. Z. ist die Preisliste 1 gültig.

Беласток
3-га мая 1942.

Адрас Рэдакцыі: Sturmverlag G. m. b. H. Zweigniederlassung Bialystok, Puschkin-Str. 5, Tel. 253 u. 437
— Банкконто Гарадзкая Каса Ашчаднасьці 55, —
Bialystok

Аднадушнае імкненьне Нямеччыны да перамогі.

Адольф Гітлер прамаўляў у Райхстагу да Нямецкае Нацыі.

Шосты раз у часе гэтае вайны Райхс-маршал Гэрман Гёрынг, як прэзыдэнт Райхстагу, склікаў паслоў Вяліканямецкага Райхстагу, для прыняцьця заяўленьня ураду Райху. На гэтай маніфэстацыі нямецкага народу Фюрэр прамаўляў да Нямецкае Нацыі. Зімовыя абаронныя баі на Ўсходзе выявіліся ў аднэй гераічнай эпапэі нямецкае сілы, а посьпехі ваенна-марскога флоту на Атлянтыцы сталіся новымі этапамі жаўнерскай славы. У аблічччы гэтых абыймаючых увесь сьвет падзеяў прамова Фюрэра была ўзрушаючай падзякай фронту і заклікам да Бацькаўшчыны.

Пасьля ўрачыстага адкрыцьця Райхстагу Гэрманам Гёрынгам і ўшанаваньня памяці згінуўшых, Фюрэр правёў гутарку з нацыяй, указаўшы на тое, што Эўропа, пасьля зьнішчэньня бунту ў Белградзе, упяршыню на працягу вякоў пазнала супольную небясьпеку з Усходу. Ад пасьпяховага адбіцьця гэтае небясьпекі залежала ўжо няраз існаваньне або загуба нашага кантынэнту. Тады Фюрэр перайшоў да справаў зьвязаных з Англіяй. Ён указаў на тое, што Англія з сваёю дактрынай разьбіваньня кантынэнту, стварыла для сябе прадумовы карыснага разьвіцьця сваёй сусьветнай імпэрыі. Не ўясьніўшы зьмены сусьветна-палітычнага палажэньня, яна ўзыйшла сягоньня на шлях уласнага зьнішчэньня сваёй імпэрыі. Фюрэр дэтальна ўказаў, між іншым, што Англія ня ёсьць спраўцай развалу Эўропы, але ёсьць яе эксплёататарам. Яна, дзякуючы свайму астраўному палажэньню, вымагае найменш сілаў, але найбольш хітрасьці, каб утрымаць далей эўрапэйскую бязсільнасьць. Таму мусіў прыйсьці мамэнт, калі ўтрыманьне гэтае эўрапэйскае разарванасьці змушае Англію адцягнуць больш, як яна можа, сілаў, патрэбных для абароны сваёй сусьветнай імпэрыі.

Далей Фюрэр падрабязна ўказаў засьлямленьне Англіі, калі яна ў 1914 годзе абвесьціла вайну Нямеччыне. Ёй, праўда, удалося часова аслабіць Нямеччыну і выціснуць яе з рэшты сьвету, аднак, выйшла Англія з гэтай барацьбы народаў, як зданлівы пераможца, вельмі асłабленай. Яшчэ адна такая вайна. — і Англія мусіла тады ў сілу неабходнасьці страціць уласную раўнавагу, гэта значыць, што сілы, страчаныя ёю на ўтрыманьне немагчымага эўрапэйскага парадку, цяпер бракуе ёй для абароны сваёй уласнай імпэрыі. Дзеля гэтага новая вайна можа скончыцца для Англіі толькі катастрофай. Ёсьць мудрая прыказка ,якая кажа, што багі засьляпляюць тых, каго яны прызначылі на пагібель.

Фюрэр далей перайшоў да ролі жыдоў і расавага пытаньня, што азначыў калісь брытанскі жыд лёрд Дізраэлі, як ключ да сусьветнае гісторыі. У 1914 годзе гэта былі жыды, якія падбуралі Англію да вайны, гэта былі жыды, якія ў часе сусьветнай вайны змусілі Нямеччыну паддацца, яны распалілі рэвалюцыю, яны ўвапхнулі таксама і брытанскую сусьветную імпэрыю ад 1939 году ў небясьпечны крызыс. Гэта былі жыды, якія змусілі ажыдзелага прэзыдэнта Рузвэльта прывясьці свой край да людзей, мела стацца па волі жыдоў і маскоўскіх уладароў і ў Нямеччыне. Гэты замер ня ўдаўся, бо ў Нямеччыне яшчэ было даволі здаровых, адпорных сілаў.

Сярод агульнага сьмеху прысутных Фюрэр гаварыў далей аб тым, як ён паводле думкі ангельцаў толькі памыляўся і блудзіў ад часу здабыцьця ўлады. Пацяшэньні, якімі Чэрчыль заўсёды мусіў карміць свой народ, не характарызуюць яго ўнутранай сілы. Больш пацяшаючымі былі **вайны. Але ў гэтым мамэнце падымаецца, здавалася-б, устарэўшая Эўропа, каб супольна змагацца за новы, лепшы парадак.**

Гэтай зімою вырашыўся сусьветны бой, які вядзецца за куды большыя праблемы і заданьні, якія павінны і могуць быць разьвязаны ў звычайных войнах. Што сталася ў Расеі пры панаваньні бальшавікоў у такіх жудасных разьмерах, а іменна зьнішчэньне шматлікіх мільёнаў здольных лі нашы посьпехі ў гэтай вайне, пачынаючы ад Польшчы, праз Нарвэгію, Галяндыю, Бэльгію, Дзюнкірхэн, Францыю, Крыт і Паўночную Афрыку. Фюрэр далей вылічыў посьпехі ад 22-га чэрвеня мінулага году, калі ўдалося адкінуць бальшавіцкую небясьпеку больш, як на тысячу кілямэтраў. Калі ён гаварыў апошні раз перад Райхстагам, над Усходам навісла зіма, якой яшчэ ня было ад 140 гадоў. Тэрмомэтр апаў на 47 градусаў і ніжэй. Але нямецкі фронт не паддаўся, а наступіла толькі яго выраўнаньне ў адналітую лінію, якая сягала ад Таганрогу да Ладажскага возера. Фюрэр прадставіў пасьля неапісальны цяжар, які мусіў вынесьці там нямецкі жаўнер у гэтую суровую зімовую пару, калі нават жалеза паддавалася гэтаму холаду. Галоўны цяжар барацьбы спадаў на войска і на саюзьніцкія ненямецкія аддзелы. У гэты мамэнт лічыў ён сваім сьвятым абавязкам зьвязаць сваё імя з лёсам арміі. За тое, што яму ўдалося апанаваць да рэшты пагражаючую катастрофу, заўдзячвае ён перадусім адвазе, вернасьці й надлюдзкай самаахвярнасьці сваіх мужных жаўнераў. Толькі яны зрабілі магчымым, што можна было ўтрымаць фронт, супроць якога гналіся на працягу месяцаў усё новыя масы з глыбі Азіі і Каўказу. Сотні тысячаў людзей кінула Масква ў ахвяру для правядзеньня гэтых атакаў. Праблемай, якая была асабліва цяжкой у часе гэтых атакаў, былі труднасьці давозу. Ад правідловага ўтрыманьня яго залежала быцьцё або нябыцьцё нашай арміі. Калі Фюрэр у вадным ці ў другім выпадку безаглядна рашаў, то толькі для таго, каб з найбольшай станоўкасьцю апанаваць лёс, які інакш запанаваў-бы над намі.

Пасьля прамовы Фюрэра ў Райхстагу

Падагульняючы высілкі войскаў Фюрэр сьцьвердзіў, што ўсе віды войск—і пяхота, і танкі, і аддзелы войск СС і СС — паліцыі, сапёры, артылерысты, лучнікі і шофэры, лётчыкі, і члены арганізацыі Тодта, угрупаваньне Шпээра ці Службы Працы— выпаўнілі свой абавязак. Фюрэр успомніў таксама верных саюзьніцкіх сяброў аружжа з Фінляндыі, Гішпаніі, Італіі, Харвацыі, Румыніі і Славаччыны, а таксама добраахвотнікаў з Эстоніі, Латвіі, Літвы, Украіны і ўсіх іншых, скуль яны толькі ня прыйшлі.

Фюрэр зьвярнуўся да Бацькаўшчыны і падчыркнуў, што ён поўны гордасьці, што ўзгадаваньне Нямецкага Народу нацыянал-сацыялізмам пачынае ўсё сільней выражацца. Далей Фюрэр казаў, што ён усё падрыхтаваў, каб унікнуць паўтарэньня падобных бедаў. Ён усё-ж чакае аднаго: што нацыя дасьць яму права ўсюды там, дзе безварункова ў службе найбольшаму заданьню, у якім справа датычыць быцьця або нябыцьця, ня будуць слухацца і дзеяць, адпаведна да гэтага неадкладна дзейнічаць самому. Фронт і Бацькаўшчына, транспарт, адміністрацыя і суды павінны прасьледаваць толькі адну адзіную думку, а іменна, каб выцаяваць перамогу. Сваімі здабытымі правамі ніхто сягоньня не павінен рысавацца. Ён прасіў Нямецкі Райхстаг выразна пацьвердзіць ,што ён мае заканадаўчае права змусіць кожнага да выпаўненьня свайго абавязку або таго, хто свае абавязкі не выпаўняе сумленна, або засудзіць на агульную касацыю, або адцаліць яго ад займанага становішча і ўраду, ня гледзячы на яго асобу і на яго дасягнутыя правы. Ён напамінаў пры гэтым асабліва урадоўцаў і суды выконваць свае абавязкі. Яго цяпер ня цікавіць, ці ў цяперашні цяжкі час урадоўцу ці працаў-

(Працяг з 2-й бачыны).

(Працяг з 1-й бачыны).

ніку можна запэўніць водпуск і т. п. У першую чаргу мае права на водпуск нямецкі жаўнер. Ён ува ўсіх выпадках умяшаецца, і судздзяў, каторыя відавочна не разумеюць наказ часу, звольніць з іх становішчаў.

У заканчэньні сваёй прамовы Фюрэр гаварыў аб пагрозах сваіх праціўнікаў і падчырківаў, што сваё заданьне ён лічыць занадта сьвятым і паважным, каб быць калі-небудзь лёгкадумным. Калі Англія мае думку вясьці далей распачатую паветраную вайну супроць цывільнага насельніцтва з новымі сродкамі, то ён дае гваранцыю, што ад сягоньняшняга дня ён памсьціць ударам за ўдар, і гэты яго адказ прынясе ангельскаму народу многа цярпеньня. Ён падзякаваў тады ўсім сваім супрацоўнікам і партыйным сябрам за іх зробленую працу і перайшоў на посьпехі нямецкіх падводных лодак. Колькасьць нямецкіх падводных лодак расьце стала з месяца на месяц і даўно перавысіла найбольшы лік з часоў сусьветнай вайны.

У гэтай барацьбе, закончыў Фюрэр, пераможа праўда. А яна будзе пры нас. Што мяне лёс, прадаўжаў Фюрэр, выбраў у такі вялікі час вясьці Нямецкі Народ, у гэтым мая адзіная гордасьць. Я сваё імя і жыцьцё хачу безварункова зьвязаць з лёсам Нямецкага Народу. Я да Ўсеўладнага Госпада Бога ня маю іншай просьбы, як пасьвяціць нас і мне захаваць жыцьцё да таго часу, калі гэта ў Яго вачох патрэбна для нашай рашучай барацьбы. Бо няма ніякай большай славы, чым гонар быць Правадыром народу і гэтым нясьці ўсю адказнасьць у цяжкія часы. І я не магу адчуваць большага шчасьця, ведаючы, што гэты народ зьяўляецца маім нямецкім народам!

Хваля захапленьня і маніфэстацыя любові і адданасьці нясецца да Фюрэра, калі ён скончыў, і выяўляе гэтым актам новую нястрыманую адданасьць Адольфу Гітлеру. Гэрман Гёрынг у гэты ўзвышаны настрой любові й захапленьня кідае кліч: Перамога! Слава! пасьля таго, як ён ад імя паслоў, а гэтым самым усяго народу, аднадушна пацьвердзіў Фюрэру пажаданае ў яго прамове права. Наступна ён даў клятву бязумоўна сьледаваць за гераічным кіраўніцтвам Найвышэйшага Галоўнакамандуючага!

ВАЙНА

Зімою толькі 2/5 нямецкае Усходняе арміі на фронце.

Вядомы ангельскі ваенны крытык Кірыл Фэльс толькі што напісаў артыкул у лёнданскім тыднёвіку «Ілюстраваны Новы Лёндан», які адкрывае для ангельскіх вушэй **сэнсацыйныя прызнаньні.** Ён увенчывае прызнаньні ваенных аглядчыкаў з газэт—«Таймс», «Дэйлі Гэральд» і др., якія ў апошніх днёх сыстэматычна прыгатаўляюць ангельскую грамадзкую думку па паражэньні саветаў на Усходнім фронце, прадстаўляючы яго амаль праўдзіва. Калі другія ваенныя аглядчыкі стараюцца ўсё-ж такі час ад часу ўпрыгожыць палажэньне, дык К. Фэльс ня мога здабыцца на гэта. Ён бязьлітасна адкрывае англа-амэрыканскую ілжу, якая ёсьць разьлічана на тое, каб савецкімі зданлівымі перамогамі падняць упаўшую мараль брытыйскае і амэрыканскае публікі.

Мы, піша ён, ня можам скрыць пэўнага страху, калі грунтоўна разважаць аб ваеннай дынаміцы сучаснай Нямеччыны, аб яе аграмадных здольнасьцях прадукаваць першаклясны ваенны матарыял. Дзякуючы яе духу вынаходства, яна можа пусьціць у бой ніколі ня быўшыя дагэтуль навінкі. Гітлер застаўся верным сабе. Гэта трэба прызнаць. Ім быў выкарыстаны ваенна-зімовы час для таго, каб выпрубаваць ваенную машыну да найвышэйшай меры і прыгатаваць яе да веснавой афэнзывы. Калі апошняй зімой гэта ня сталася так, як плянавалася, дык да пэўнай меры дзеля надзвычай раньняга надыходу зімы. Але ўжо тагды Гітлер заявіў, што ён будзе стабілізаваць савецкі фронт. Гэта таксама яму павялося, бо ад сьнежня аж да сёньнешняга дня саветы не змаглі тагачасны ўсходні фронт зьмяніць на сваю карысьць, што можна лёгка бачыць са звычайнай карты Расеі.

Такія прызнаньні брытанскіх мужоў не зьяўляюцца ў апошніх тыднях ніякай надзвычайнасьцю. Надзвычайным ёсьць толькі тое, што гэта адкрыта прызнае Кірыл Фэльс. Ён сёньня піша, што насуперач усялякім цьверджаньням ёсьць праўдай, што Гітлеру павялося вялікую частку ваюючых аддзелаў узімку адвясьці назад, даць магчымасьць ім адпачыць, і ізноў поўнасьцю прыгатаваць іх да вясновай і летняй кампаніі.

Яшчэ месяц таму назад ваявалі па нямецкім боку толькі 2/5 аддзелаў, якія распачалі афэнзыву.

У гэтым адношаньні нічога не маглі зьмяніць савецкія цьверджаньні аб зьнішчэньні цэлых нямецкіх дывізій або палкоў. Такія цьверджаньні, што іх зімовая афэнзыва мела сваёю мэтай не здабыцьцё абшараў, але зьнішчэньне ворага, не павяліся. Аб гэтым, бязумоўна, ведаюць саветы і таму, ня гледзячы на настаўшыя адлігі, яны ўзмоцнілі свае атакі. Гэтым яны не хацелі нічога іншага асягнуць, як толькі перашкаджаць ворагу ў яго прыгатаўленьнях.

Можна было рабіць розныя камбінацыі аб тым, ці прыступленьне да вайны Паўночных Амэрыканскіх Злучаных Штатаў уплынула некарысна на дзяржавы пакту трох. Кансэквэнцыяй гэтых камбінацыяў зьяўляецца тое, што немцы атрымалі неацэньваемую дапамогу ваенным выступленьнем японцаў.

Бязумоўна, прыступленьне Японіі да вайны болей чым выраўнала прыступленьне да вайны Амэрыкі. Гэта ёсьць сапраўды няшчасьцем для Англіі, бо прыняцьце Японіяй удзелу ў агульнай ваеннай сытуацыі выклікала для яе няспрыяючы фактар, які ня так хутка зьнікне. Наадварот, гэты фактар будзе ў наступных месяцах, калі нямецкія баявыя сілы ўвойдуць у стадыю актыўных апэрацыяў, яшчэ ў большай меры адчувальным для аліянтаў.

Ня прыймаючы пад увагу нанесеныя страты ў баёх на далёкім Усходзе ў людзях і караблёх, саюзьнікі здабывалі важныя абшары сыравіны. Пры гэтым ня трэба забывацца, што вайна з Японіяй яшчэ не асягнула свайго найвышэйшага пункту.

Англія з Амэрыкай мусяць быць прыгатаваны на найгоршае, гэтае найгоршае можа быць выклікана візіяй усьціску рукі нямецкіх і японскіх аддзелаў на блізкім усходзе, прычым такая магчымасьць ня выключаецца. Калі немцы і ўступаюць сваёй лічэбнасьцю саветам, дык, аднак, што датычыць іх якасьці, стратэгічных здольнасьцяў іх гэнэральнага штабу, яны шмат перавышаюць саветаў. Трэба спадзявацца ад немцаў усялякіх неспадзеванак, і ў Лёндане і ў Вашынгтоне маюць поўную падставу баяцца гэтых неспадзяванак.

Тымчасам асаблівую дзейнасьць на Усходнім фронце разьвівае нямецкае лятунства. Яно з вялікім посьпехам закідала бомбамі Сэвастопаль, апорныя пункты на паўвостраве Керч, на Каўкаскім пабярэжжы, асабліва Навarасійск. Град бомбаў паражаў ужо некалькі разоў Сталінград, дзе, як вядома, ёсьць многа ваенных фабрык. У Чорным моры затоплена некалькі танкераў і гандлёвых караблёў, сярод іх адзін у 7.000 тоннаў караблеабыйма.

На Данецкім адрэзку фронту нямецка-румынскія аддзелы правялі некалькі атакаў, занялі многа моцна выбудаваных апорных, падмінаваных пунктаў ворага, узялі некалькі сот палонных.

На сярэднім і паўночным адрэзку фронту нямецкія войскі ня толькі адбілі некалькі атакаў ворага, але самі перайшлі да атакі, выбілі ворага з яго ўмоцненых лясных пунктаў, захапілі многа палонных і 13 гарматаў. Тут асабліва адзначыліся нямецкія аддзелы СС.

Тут на асаблівую ўвагу заслугоўвае зьнішчэньне разьбітых часьцін 33-ае савецкае арміі. Пры гэтым было занята болей як 45 вёсак і роўна 1000 бункраў. Вораг страціў пры гэтым 6000 палонных 8000 забітых, 170 гарматаў, 269 гранатамётаў і кулямётаў і 10 аэрапланаў.

Пры гэтым вельмі цікаўна, што пры ачыстцы тэрэну быў знойдзены труп камандзіра гэтае арміі гэнэрала Ефрэмава.

На Ленінградзкім фронце замкненьня нямецкае лятунства закідала бомбамі ізноў важныя ваенныя аб'екты ў Ленінградзе й Кранштаце.

У Карэліі фінска-нямецкія войскі спрычынілі ворагу крывавыя страты ў людзях і матарыяле.

У Ледавітым акіяне затапілі нямецкія падводныя лодкі разам з лятунствам два варожыя караблі ў 12.000 тонаў караблеабыйма, між імі адзін танкер, два далейшыя вялікія караблі былі цяжка пашкоджаны. Саветы страцілі за два апошнія тыдні разам 872 аэрапляны, тады як Нямеччына за гэты самы час толькі — 88.

Англія.

Як і дагэтуль Англія павялічвае цьвінтар сваіх караблёў. Марское дно й далей узбагацілася на 143.000 тоннаў караблеабыйма, да гэтага страчана за тыдзень 273 аэрапляны, тады, як Нямеччына страціла толькі 66.

Са страху і злосьці яна, каб паказаць нешта свайму грамадзянству й сваім прыяцелям — бальшавікам, прабуе «здабыць» Эўропу»! Яна высаджвае на пабярэжжа каналу — 50(!) жаўнераў, якія прабылі ў Эўропе аж 8 (восем) мінут! З другога боку «геройскі» змагаецца з мірным насельніцтвам Нямеччыны, скідаючы бомбы на жыльлёвыя памешканьні й культурныя ўстановы й памятнікі, як гэта зрабіла апошнімі днямі ў нямецкім паўночным горадзе — Росток. Вельмі магчыма, што хутка Нямеччына адпаведна да сваёй рашучасьці зарэагуе на гэта пасвойму.

Амэрыка.

Рузвэльт ізноў мае што запісаць на конто стратаў. Ізноў было затоплена ў яго пад носам нямецкімі і італьянскімі падводнымі лодкамі 18 караблёў на 131.000 тоннаў караблеабыйма і адзін вялікі танкер.

Трацячы ўжо амаль апошнія свае астравы на Ціхім акіяне пад ударамі японцаў, Рузвэльт «страшна» крычыць аб афэнзыве супроць Японіі, хваліць свайго галоўнакамандуючага гэнэрала Мэк-Артура, катораму «шчасьліва» надарылася ўцячы ў — Аўстралію, а пакуль што наступае на — Ірляндыю- Пасылаючы туды некалькі сваіх адзелаў, Рузвэльт хоча гэтым апраўдаць перад сваім грамадзствам, што ён, маўляў, усё-ж такі хоча наступаць, з другога боку ён гэтым памалу думае сабе «заарэндаваць» Англію й пакуль што чыста па-жыдоўску робіць гешэфты.

З перадавым аддзелам гэнэрал-палкоўніка Роммэля.

Новыя дзяржаўныя мужы Баўгарыі

Два члены габінэту міністраў з Жалезным Крыжам.

(Ад нашага прадстаўніка).

Новы кабінэт Філёфа пачаў сваю працу. Палітычны курс астаўся бяз зьмены, тым больш, што міністарпрэзыдэнт цяпер пераняў таксама міністэрства замежных справаў Аднак, кабінэт рэпрэзэнтуюць некаторыя асабістасьці, якія дасюль былі менш вядомы эўрапэйскай грамадзкасьці або не займалі высокіх палітычных становішчаў.

Новы баўгарскі ваенны міністар гэнэрал-лейтэнант Мікола Міхоф мае апінію вельмі здольнага стратэга. Ён лічыць сягоньня каля 55 гадоў і ўжо вызначыўся ў Балканскай і сусьветнай вайне. Ён мае адзнаку Жалезнага Крыжа. У мінулым годзе ён кіраваў заняцьцем Македоніі баўгарскімі войскамі і быў, урэшце, камандуючым 1-ае арміі. Гэнэрал Міхоф вядомы, як выразны прыяцель Нямеччыны.

Новы баўгарскі міністар гандлю Мікола Захар'еў мае сягоньня 44 гады Ён студ'яваў у Празе гандлёвае права і быў выбраны ў 1931 годзе паслом у баўгарскі парлямант. Ён стаіць за скасаваньне партыяў у Баўгарыі. У 1934 годзе належаў ён да аграрнае партыі, якая імкнулася да «сялянскае дыктатуры» ў Баўгарыі. У 1934-35 г. ён быў міністрам камунікацыі, а ад 1940 г. — першым віцэ-прэзыдэнтам парляманту.

Новы баўгарскі міністар земляробства Хрысто Пятроў, які радзіўся ў 1892 г., вучыўся ў Ваеннай Акадэміі ў Софіі і прыймаў удзел у Балканскай і сусьветнай вайне. Ён мае адзнаку Желазнага Крыжа. Пасьля ён пакінуў службу й выехаў у Бэрлін, дзе скончыў Вышэйшую Тэхнічную Школу з тытулам дыплямаванага інжынера. Ён пераняў тэхнічнае кіраўніцтва дзяржаўнае капальні вугальля ў Пэрніку каля Софіі, дзе ён пасьля быў вызначаны і заступнікам гэнэральнага дырэктара. У сьнежні 1941 году ён быў вызначаны акруговым дырэктарам Софіі. У палітычным адношаньні ён ніколі ня быў заангажаваны. Ён вядомы як выразна зарысованая нацыянальня асабістасьць.

НЕЗАЛЕЖНАЯ ЦАРКВА БЕЛАРУСІ

ПОЎНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ СЬВЯТОЙ ПРАВАСЛАЎНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ЦАРКВЫ

У апошнім часе ў жыцьці Беларускай Праваслаўнай Царквы здарыліся вялізарныя гістарычныя факты, маючыя эпохавае значэньне нятолькі для Беларускай Праваслаўнай Царквы, але і ўсяго Беларускага народу. Закончана поўная арганізацыя Беларускай Праваслаўнай Царквы. З гэтых падзеяў на асаблівую ўвагу заслугоўваюць наступныя.

Сабор Беларускіх Япіскапаў у Менску

Ад 3. да 11. сакавіка с. г. ў Менску абрадаваў **Сабор Япіскапаў Сьв. Беларускай Праваслаўнай Царквы** над арганізацыйнымі справамі нашай Царквы. Удзел у гэтым Саборы прынялі ўсе дагэтуляшнія Архірэі Беларускай Царквы, пайменна: Высоканайасьвяшчэньнейшы Мітрапаліт Панцелеймон, Найасьвяшчэньнейшыя Япіскапы Філафей і Бэнэдыкт. Апошні спэцыяльна прыехаў з Горадні на запрошаньне адносных дзейнікаў.

Перад Саборам Япіскапаў стаялі шматлікія пытаньні, ад рашэньня каторых залежала хуткая й канчатковая арганізацыя нашай Царквы. Сабор прыняў рашэньні ў наступных важных справах.

1. Сынод

Сабор устанавіў **Сьвяшчэнны Сынод Сьв. Беларускай Праваслаўнай Царквы**, які зьяўляецца выканаўчым органам Сьв. Сабору Япіскапаў, г. зн. праводзіць у жыцьцё ягоныя пастановы й можа мець такія паўнамоччы, якія дастане ад Сьв. Сабору Япіскапаў. У склад Сьвяшчэннага Сыноду ўвайшлі Мітрапаліт Панцелеймон, як кіраўнік, Архіяпіскап Філафей — ягоны заступнік, выбраны адначасна канцлерам Сабору Япіскапаў і, напасьледак, Архіяпіскап Бэнэдыкт.

Першая дзейнасьць Сыноду выявілася ў выкананьні пастановаў, прынятых Саборам Япіскапаў, а неадкладных у правядзеньні суцэльнасьці арганізацыі Беларускае Царквы.

2. Падзел Беларускае Мітраполіі на Эпархіі

Беларуская Праваслаўная Мітраполія да гэтага часу складалася з гледзішча адміністрацыйнага (з прычыны арганізацыйнага пэрыёду) толькі з аднэй эпархіі — Беларускай Мітраполіі, на чале якой стаяў Мітрапаліт Панцелеймон і два вікарныя япіскапы Найасьвяшчэньнейшыя Філафей і Бэнэдыкт, як ягоныя супрацоўнікі, аднак без правоў кіруючых эпархіяльных архірэяў. Гэткі стан ня мог трываць далей. Ён сьведчыў толькі аб пераходнай, часовай арганізацыйнай пары ў жыцьці нашай Царквы. Прыйшоў час, калі беларуская гіерархія павінна была парупіцца аб падзеле вялікай Беларускай Мітраполіі на некалькі эпархіяў. Гэтага даканаў Сьв. Сабор Япіскапаў на адным з сваіх паседжаньняў.

Уся **Праваслаўная Беларуская Мітраполія** падзелена на пяць самастойных эпархіяў, якія ў суцэльнасьці складаюць Сьвятую Праваслаўную Беларускую Царкву. Першае мейсца сярод гэтых эпархіяў належыць да мітрапалітальнай **Менскай** эпархіі на чале якой стаіць яшчэ ў сучасны мамэнт Высоканайасьвяшчэньнейшы **Панцелеймон** з тытулам Архіяпіскапа Менскага Мітрапаліта Сьв. Беларускае Праваслаўнае Царквы. Другой паводле свайго значэньня зьяўляецца эпархія **Магілеўская й Мсьціслаўская**, якой кіруе Высоканайасьвяшчэньнейшы Архіяпіскап **Філафей** з тытулам Архіяпіскапа Магілеўскага й Мсьціслаўскага. Сабор Япіскапаў зацьвердзіў адначасна Архіяпіскапа Філафея **Заступнікам Мітрапаліта** Сьв. Прав. Беларускае Царквы й даручыў яму кіраўніцтва Менскай мітрапалітальнай эпархіі. Гэткім парадкам у рукі Архіяпіскапа Філафея аддадзена шырокая ўлада ў Беларускай Праваслаўнай Царкве.

Трэцяй самастойнай эпархіяй ёсьць эпархія **Віцебская й Полацкая**, якой кіраўніцтва даручана Найасьвяшчэньнейшаму **Апанасу** (Мартасу)—другому беларускаму архірэю. Япіскап Апанас мае тытул Япіскапа Віцебскага й Полацкага. Чацьвертая эпархія **Наваградзка-Баранавіцкая** да гэтага часу ня мае яшчэ свайго кіруючага Япіскапа, а апека над ёй належыць часова з даручэньня Сабору Найасьвяшчэньнейшаму Япіскапу **Апанасу**, які сваей сялібай і цэнтрам эпархіяльных установаў выбраў шырака ведамую на Беларусі сьвятыню — Жыровіцкі Праваслаўны Манастыр (Слонімскі павет), дзе адначасна паруніцца аб адкрыцьці Беларускае Праваслаўнае Духоўнае Сэмінарыі й Пастырскіх Курсаў дзеля ўзгадаваньня вельмі патрэбных нашай Царкве беларускіх сьвяшчэньнікаў. Арганізацыйныя здольнасьці Найасьвяшчэньнейшага Апанаса ёсьць найлепшай зарукай належнага разьвязаньня гэтага важнага пытаньня на карысьць нашае радзімае Царквы.

Пятая эпархія **Смаленска - Бранская** абыймае ўсходнія межы Беларускай Мітраполіі й зьяўляецца зарэзэрванай для яго Асьвяшчэнства Архімандрыта **Сьцяпана** (б. пратаерэя Сямёна Сеўбы). Хіратонія Архімандрыта Сьцяпана прадбачылася ўжо ў часе Вялікадня, ці наступную нядзелю па ім.

Апрача гэтых пяцёх эпархіяў, што знаходзяцца ў межах сяньняшняга Гэнэралкамісарыяту Беларусі, існуюць на этнографічных беларускіх землях яшчэ іншыя эпархіі, як **Палеская** з цэнтрам у Пінску, **Гомельская** й іншыя. Аднак з прычыны таго, што яны ня маюць кантакту з нашай Беларускай Царквой, аб іх тут гаварыць ня будзем. Ня можна ня ўспомніць эпархіі **Беластоцка-Гарадзенскай**, на чале якой стаіць Высоканайасьвяшчэньнейшы **Бэнэдыкт.** Архіяпіскап Беластоцкі й Гарадзенскі. Гэтая эпархія падтрымоўвае фактычную сувязь з цэнтрам нашае Царквы ў Менску й яе кіраўнік браў удзел у Сьв. Саборы Беларускіх Япіскапаў, аб чым ужо ўспомнена. Яна зьяўляецца якбы экстэрытарыяльнай адзінкай адносна цэлай Беларускай Царквы з гледзішча на іншую дзяржаўную прыналежнасьць гэтых абшараў.

Гэткім парадкам Сьв. Праваслаўная Беларуская Царква з гледзішча адміністрацыйнага падзелу асягнула сваю поўную арганізацыю, ня гледзячы на тое, што дзьве з утвораных эпархіяў ня маюць яшчэ сваіх собскіх кіруючых архірэяў і падлягаюць кіраўніцтву іншых япіскапаў. Гэтыя і іншыя нястачы ў адносным часе будуць папоўнены годнымі на гэтыя высокія становішчы з гледзішча царкоўнага й нацыянальнага дастойнкіамі.

3. Унутраны статут сьв. Праваслаўнае Беларускае царквы.

Сабор Япіскапаў разгледзіў, прыняў і зацьвердзіў **Унутраны статут сьв. Праваслаўнае Царквы** й пераслаў яго да ведама адносным адміністрацыйным дзейнікам. Унутраны Статут у жыцьці Царквы зьяўляецца фундамэнтам самакіраўніцтва ў нутраных справах. Ён прадбачыць усе неабходныя рэглямэнтацыі, усе праўныя, маральныя, матар'яльныя й фактычныя справы, якімі будзе займацца Беларуская Царква ў сваім самастойным жыцьці на карысьць Беларускага Народу.

Апрача гэтага, сьв. Сабор Япіскапаў зацьвердзіў яшчэ г. зв. «Артыкулы, рэгулюючыя ўзаемаадносіны паміж Сьв. Прав. Бел. Царквой і адміністрацыйнай уладай. Гэтых артыкулаў ёсьць 17 і яны азначаюць узаемаадносіны між Царквой і Гаспадарствам. Артыкулы пераслалы дзеля зацьверджаньня адносным адміністрацыйным уладам.

4. Найасьвяшчэньнейшыя Філафей і Бэнэдыкт — Архіяпіскапамі.

Бяручы пад увагу заслугі Япіскапа **Філафея** ў арганізацыі Беларускай Царквы так на эміграцыі ў яе пачатковай фазе як і пасьля на Бацькаўшчыне — Сьвяты Сабор Япіскапаў пастанавіў нагарадзіць Яго высокай Царкоўнай годнасьцю — тытулам **Архіяпіскапа.**

Таксама Япіскап **Бэнэдыкт** атрымаў ад Сьв. Сабору тытул Архіяпіскапа й быў назначаны архірэям Беластоцкай і Гарадзенскай эпархіі.

У Расеі з надыходам вясны шосы і дарогі замяніліся ў балоты.

Перадрук бяз згоды аўтара забаронены. 3)

СУЧАСНАЯ ЭПАПЭЯ

(Успаміны тлумача беларуса з фронту)

— У Расею?!. Углядаюся на гадзіньнік — роўна адзінаццатая гадзіна 22-га чэрвеня. Нядзеля, сьвяточны дзень. Дык сапраўды едзем у гэты зачараваны маскоўскімі сатрапамі «рай». Няма сумліву, што чырвоныя ланцугі, якія зьвязвалі розналікія народы Ўсходу Эўропы, у тым ліку і наш шматпакутны беларускі народ, будуць здрузготаны, а на неаглядных прасторах закрасуе новае, маладое, радаснае жыцьцё. Гэта ўсё для мяне ясна, як сёньняшні цудоўны чэрвянёвы дзень.

Адначасна іншыя думкі тоўпяцца ў маей уяве. Толькі што бачыў я першыя сілы чырвонага Крамля. Якімі-ж мізэрчымі, якімі-ж жалюгоднымі прадставіліся яны ў сваёй сапраўднасьці. Няўжо-ж гэткаю жалюгоднасьцю ёсьць і ўся іх армія? А што-ж тагды прадстаўляюць з сябе інтэлігенцыя, работнікі, сяляне? Чымжа зьяўляецца так на ўсе канцы сьвету выхваляны «камуністычны рай»? Ці ня ёсьць і ён у сваёй сапраўднасьці такою-ж мізэрнасьцю, як і яго абарваны зьдзічэлы абаронца? Ці ня будзе гэты «рай» такою-ж аблудай, як быў ёю міт аб непераможнай чырвонай арміі?!. Гэтая мітусьня думак напружвае мае нэрвы, як струны, калі мы пераяжджаем граніцу і я бачу, як валяюцца на зямлі разьбітыя эмблемы чырвонай арміі.

Праз некалькі мінут затрымоўваемся ў двары Грынкаў. Прыгожы вялікі двор аточаны разьлеглым садам. Навакол яго — сьцяна густых высокіх ёлак. За домам у садзе валяюцца трупы забітых чырвонаармейцаў, а сярод іх — два камандзіры. Гэтыя камандзіры па выгляду — чыстыя азіяты. Углядаюся на іх і думаю: вось каго «бацюшка» Сталін насылаў на перадавыя пасты абароны свае «культуры», вось каму ён перадусім давяраў. Увахоdjу ў дом. Тут была казарма. Праходжу па пакоях. Усюды і ўсё сьведчыць аб рантоўным уцёку. Ложкі незасланыя, жаўнерскія сундучкі, поўныя ўсякай дробязі, стаяць адчыненымі. Каля іх пабачыш і шчотку да ботаў, парваныя чаравікі з абмоткамі, брудную бялізну, зубныя парашкі, зубачысткі і інш. На століках валяюцца розныя фатаграфіі, недапісаныя лісты... Некаторыя з гэтых лістоў пераглядаю. Жаўнеры пішуць: — «дарагія бацькі, або дарагая жонка, прышліце мне што-небудзь з харчоў... Тут усё вельмі дорага... Прышліце трохі грошай... Цікаўна тут яшчэ тое, што цэрквы адчынены і шмат людзей ходзяць туды маліцца... Можна шмат што купіць, — трэба толькі мець шмат грошай...»

Для мяне ўсё гэта — Амэрыка. Хацелася-б перагляінуць гэтых лістоў як найболей, але на панадворку раптам заграхатала—затрахатала.. Выбягаю з дому. Навокал, здаецца з усіх бакоў, распачалося пекла стралянiны з кулямётаў і гарматаў. Куды не павернешся — управа ці ўлева — чуеш гул гарматаў і выбухі снарадаў, траскатню кулямётаў, як і ружэйную стралянiну. Зусім ужо ня прыходзіцца гаварыць аб тым, што за музыка была чутна наперадзе. Здавалася, што нейкія сударгі прайма лі ўсё паветра, даючы акорды нізкіх і высокіх тонаў.

Гэтыя, асабліва нізкія гукі, дзесь бліска зьлева ад дому, прыцягнулі нашу ўвагу. Мы рушылі ў гэтым кірунку і падыйшлі да лініі высокіх густых ёлак, атачаючых усю сялібу. У просьвітах паміж ёлак, як на далоні, пабачылі мы ўводдалі якога поўкіляметра вёску. У розных мяйсцох перад вёскай лёгкавідочнымі былі выбухі снарадаў. Паўставалі спачатку кулістыя цёмна-палавыя капіцы дыму,

1-ае МАЯ

У сувязі з вайной сьвяткаваньне 1-га Мая ў гэтым годзе перанесена на суботу 2-га Мая.

Першае Мая — сьвята працоўных, сьвята сялян, работнікаў і працуючай інтэлігэнцыі, усіх, хто чэсна й справядліва прыймае удзел у гаспадарчым ці грамадзкім жыцьці. Гэтае сьвята ўрачыста адзначаецца ў нацыянал-сацыялістычнай Нямеччыне, у якой яно зьяўляецца сапраўдным сьвятам перамогі сьвету працы.

Нам, перажыўшым паўтарагадовае бальшавіцкае панаваньне, яшчэ добра памятуецца тая аблуда, з якой бальшавікі арганізавалі ў гэты дзень свае дэманстрацыі, каб паказаць «усяму сьвету салідарнасьць працоўных». У сапраўднасьці-ж гэтыя дэманстрацыі былі настолькі штучнымі, што ніякай шчырасьці ў іх ня было. Яскрава кідаўся ў вочы жыдоўскі характар гэтых прадстаўленьняў, бо жыды найбольш і маглі радавацца з сапраўды настаўшага для іх «шчасьлівага і радаснага жыцьця». Таму найбольшымі крыкунамі і былі жыды. Усе-ж іншыя працоўныя з мусу ішлі на гэтыя дэманстрацыі, каб, натаўкаўшыся па завулкам, урэшце, паказацца перад кучкай таксама пераважна жыдоўначальнікаў, якія на трыбуне паглядалі звысока на гэтыя «масы». Як абразы нейкіх сьвятых, нясьліся партрэты розных Кагановічаў, Бэрыяў і іншых міжнародных праступнікаў, а найбольш дыхты й фарбы зужывалася ў гэткіх выпадках, ясна-ж, на «геніяльнага, мудрага, вялікага» і т. п. — крэмлёўскага ката Сталіна. Пабольш шуму, фарбы, дэкарацыі — а ў істоце ніякае шчырасьці і ніякага сапраўднага ідэалізму. Рабочы, ня маючы адпачынку ані ў звычайны дзень, ані ў сьвята, толькі і думаў, каб як хутчэй адбыць гэтую камэдыю.

Бальшавікі імкнуліся перадусім ачмуціць працоўныя масы і таму кідалі гучныя лёзунгі аб салідарнасьці ўсіх працоўных, аб барацьбе з капіталізмам, аб «бацькаўшчыне рабочых і сялян» і г. д. Але калі і тады ўсё гэта здавалася аж занадта яскравым ашуканствам, то цяпер ня знойдзецца нікога, хто-б у гэтым ашуканстве ня быў перакананы самімі-ж бальшавікамі. Дваццаць злішнім гадоў бальшавікі туманілі головы працоўных гэтымі лёзунгамі, а цяпер гоняць гэтых працоўных у бой за інтарэсы капіталістаў Англіі й Амэрыкі. Гэтым найлепш паказалі сваё сапраўднае аблічча жыдоўска-бальшавіцкія заправілы, якія былі ў саюзе з жыдоўскімі капіталістамі. Найбольшага ашуканства народу нельга сабе ўявіць! Замест змагацца з капіталізмам, цяпер мусяць рабочыя і сяляне Савецкага Саюзу ісьці на верную сьмерць і сваёй крывёй бараніць інтарэсы жыдоўскіх «братоў» капіталістаў Англіі і Амэрыкі. Гэтым самым бальшавікі перачыркнулі свой рэклямаваны «сацыялізм» і аканчальна выявілі перад працоўнымі масамі інтэрнацыянальную салідарнасьць жыдоўскіх бальшавікоў і капіталістаў. Далей ісьці няма куды!

Дваццаць з лішнім гадоў ашуквалі бальшавікі і беларускі народ у так званай Савецкай Беларусі, дзе пад агідным лёзунгам «культуры нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зьместу» праводзілі нішчэньне беларускай культуры й актыўнага беларускага элемэнту. Пад лёзунгам калектывізацыі яны агалацілі беларускае сялянства, даводзячы яго да апошняй нядолі. Сотні тысяч беларускіх сялян высланы ў Сібір, сотні тысяч лепшых сыноў Беларускага Народу зьліквідавана. Пад лёзунгам еднасьці працоўных бальшавікі хацелі адабраць і мову ў Беларускага Народу, праводзячы ў 1936 годзе «рэформу» беларускае мовы і ўпадабняючы яе да расейскай. Пад рознымі лёзунгамі жыдоўска-маскоўскі імпэрыялізм працягваў сваю крывавую лапу на беларускі народ.

Але мала таго! Гэтыя «прыяцелі» беларускага народу, карыстаючы з нагоды, прынясьлі сваё «вызваленьне» і беларусам Заходняе Беларусі і хацелі таксама й тут зрэалізаваць свае ашуканчыя лёзунгі. Толькі-ж гэта ім ужо не ўдалося! Аблуда скончылася!

Першы раз працоўныя беларусы могуць свабодна сьвяткаваць дзень 1-га Мая ў атмасфэры свабоды, бяз страху, што іх за гэта будуць прасьледаваць, як гэта было пад Польшчай, калі пралівалася кроў беларускіх працоўных, ці бяз прымусу й агіднасьці, як гэта было пры бальшавіках.

Першы раз у працоўных беларусаў дзень 1-га Мая зьвязваецца з сьветлымі надзеямі прабуджаючайся да свабоднага жыцьця Бацькаўшчыны.

Уся Эўропа праводзіць сёлета дзень першага Мая пад знакам салідарнае барацьбы з жыдоўска-капіталістычным і жыдоўска-бальшавіцкім сьветам за сваё лепшае Заўтра, пад знакам кансалідацыі сваіх сілаў для аканчальнае перамогі справядлівага грамадзкага парадку.

Сьцягі пераможнай Нямеччыны рэюць над Эўропай, яны рэюць і над Усходам, які цяпер вызваляецца з-пад жыдоўска-бальшавіцкага ярма нямецкім работнікам і селянінам. Яго высілак, яго сапраўдная працоўная салідарнасьць прынясе вызваленьне мільёнам працоўных Савецкага Саюзу.

Прэса ў занятых усходніх абшарах

Хутка пасьля заканчэньня ваенных дзеяньняў у занятых усходніх абшарах нямецкае цывільнае кіраўніцтва пачало арганізацыю выдавецтва газэт у нямецкай мове і мовах народаў усходу. За кароткі час, пры выдатным супрацоўніцтве мясцовага насельніцтва, асягнуты ў гэтай галіне вялікія пасьпехі ў райхскамісарыяце Остлянд (Беларусь, Літва, Латвія, Эстонія) і Украіне. Не адстае ў гэтай працы і Беластоцкая Акруга.

У Рызе, Рэвелі, Коўні выдаецца цяпер 5 вялікіх нямецкіх штодзённых газэт. Але апрача гэтага на вялізарных абшарах абодвух райскамісарыятаў выходзіць вялікая колькасьць газэт у мовах засяляючых іх народаў. Гэта перадусім газэты ў эстонскай, літоўскай, беларускай і ўкраінскай мовах, якія здавольваюць культурныя патрэбы мясцовага насельніцтва. Гэтак, у гэнэральным камісарыяце **Літвы** выходзіць каля пяці літоўскіх газэт. Газэта « І Ляйзвэ» («У свабоду»), якая выходзіць у Коўні, мае найбольшы тыраж. Выдаецца яна ў 80.000 экзэмпляраў. Акрамя яе выходзяць газэты ў Вільні («Наўйоі Летува» — «Новая Літва»), у Шаўлях і Панявежы. Іншыя газэты выходзяць,як тыднёвыя і маюць інфармацыйны характар.

У гэнэральным камісарыяце **Латвіі** пачала выходзіць 1-га ліпеня 1941 г. латвійская газэта «Тэвія» («Бацькаўшчына»), якая хутка асягнула тыраж каля 250.000 экзэмпляраў. Акрамя гэтай газэты выходзяць і іншыя штодзенныя газэты, як «Даўгавас Вэстнэзіс» («Дзьвінскія Ведамасьці») у Дзьвінску, «Курцэмэс Вардс» («Курляндзкае Слова») у Лібаве і «Зэмгалі» («Сэмігалія») у Мітаве. Усяго ў гэнэральным камісарыяце Латвіі выходзіць да 13 газэт у латвійскай мове, дзевяць з іх выдаюць два - тры разы ў тыдзень. Да гэтага трэба дадаць яшчэ некалькі часапісаў, як спартовы, сельска-гаспадарчы й інш. Акрамя таго, у Латвіі выходзіць расейская газэта «Правда» (у Рызе).

Эстонія, якая таксама ўваходзіць у райхскамісарыят Остлянд, мае цяпер дванаццаць газэт у эстонскай мове. З іх у найбольшай колькасьці выдаецца Рэвельская газэта «Эсті Зёна» («Эстонскае Слова»)— 70.000 экзэмпляраў.

Прэса ў гэнэральных камісарыятах Літвы, Латвіі і Эстоніі змагла хутка наладзіць сваю працу, бо там бальшавікі панавалі ня доўга, і таму ранейшыя сілы й установы маглі захавацца ў большай меры, чым у іншых краёх. Да таго ў Эстоніі, на шчасьце, уцалелі друкарні ў Рэвелі й Дорпаце.

Вялікі рост прэсы пачаўся на **Украіне,** дзе вайсковыя ўлады шырока зарганізавалі выдавецкую працу. У сучасны мамэнт на Украіне выходзіць звыш 40 украінскіх газэт, а таксама некалькі газэт у расейскай мове. Некаторыя з іх маюць даволі вялікі тыраж, як, нпр., «Ново Українське Слово» у Кіеве (звыш 50.000 экзэмпляраў), «Нова Україна» (звыш 25.000 экзэмпляраў). Вялікшыя газэты выходзяць яшчэ ў Роўне, Луцку, Палтаве, Днепрапятроўску, Хэрсоне, Вінніцы, Мікалаеве, Крамянцы і г. д. Іншыя газэты маюць тыраж ад 3000 да 15.000 экзэмпляраў. На Крыме выходзіць расейская газэта «Голос Крыма».

У Беларусі выдавецтва газэт таксама наладжваецца. Ужо цяпер ёсьць цэлы рад вялікшых газэт, як «Менская Газэта» і «Голас вёскі», якія выходзяць у Менску, «Баранавіцкая газэта» у Баранавічах, у Бабруйску і Барысаве. Акрамя таго, выходзіць вучнёўскі часапіс, які часова заступае нестаючыя падручнікі ў беларускіх школах. У Вільні выходзіць беларуская газэта «Беларускі Голас». У цэлым радзе раёнаў камісарыяту Беларусі выдаюцца раённыя газэты, якія маюць інфармацыйны й мясцовы характар.

У Беластоку беларусы, пасьля выданьня газэты «Беларускі Голас» адразу пасьля прыходу Нямецкае Арміі, цяпер маюць сваю тыднёвую ілюстраваную газэту «Новая Дарога».

У галіне прэсы перад беларусамі стаяць яшчэ вялікія заданьні. Трэба думаць, што калі створыцца ўгрупаваньне беларускіх паэтаў, пісьменьнікаў і журналістаў, калі ў адбудову нашай Бацькаўшчыны ўцягнуцца ўсе жывыя беларускія сілы, існуючы стан значна палепшыцца. Ня мала ўплыве на разьвіцьцё выдавецкай працы наладжаньне папернай вытворчасьці на Беларусі, а самае галоўнае — далейшыя ваенныя посьпехі.

Але ўжо і тое, што зроблена, мае для нас вялікую вартасьць, бо трэба памятаць адно, што новая беларуская прэса выкуе сьвядомых беларусаў і будзе служыць сапраўды нашай нацыянальнай справе. Кожная новая беларуская газэта, якая пачынае выдавацца ў цяперашніх умовах, гэта вялікі культурны факт, значэньне якога зразумее кожны, хто ведае, у якім загоне было сапраўднае жывое беларускае слова пад панаваньнем палякаў і бальшавікоў.

якія зараз-жа раздаваліся ўшыркі і ўвышкі, пасьля чаго ўжо далятаді да вуха выбухі снарадаў. Усе гэтыя выбухі, нібы грыбы пасьля дажджу, якось сыстэматычна перасоўваліся ў адным кірунку, — у кірунку да вёскі. Раптам цёмна-палавыя капіцы дыму паказаліся ў канцы, у сярэдзіне вёскі,—адна, другая і безьліч... а па-над цёмнасьцю выбухаў ужо відны і крывавыя языкі вагню. Вёска пачала гарэць... Выбухі снарадаў перайшлі ў суседнюю з вёскай парослую бярэзьнікам лагчынку. Хутка з лагчыны па ўзгорку сярод купак маладога бярэзьніка пачалі перасоўвацца цемпаватыя плямы, якія разрываліся выбухамі снарадаў... Відаць вёска была гняздом бальшавікоў. За паўтары-дзьве гадзіны страляніна суцішылася. Вораг быў выкураны з сваіх нораў.

Тымчасам кухня прыгатавала ўжо палудзень. Сьпешна палуднуем і... — далей за ворагам, які панічна ўцякае.

Прыяжджаем да Млодавы. Тут, як вынік сёньняшніх раньніх баёў, знаходзяцца ўжо тысячы палонных. Маё вока пачынае прызвычайвацца да вонкавага выгляду гэтых усходніх гордаў: абарванасьць, бруд і апушчанасьць, відаць, іх неадыйманая ўласьцівасьць. Што асабліва кідаецца ў вочы і зьдзіўляе, дык гэта іх поўная духовая апатыя. Гэта ня людзі, а жывыя нябошчыкі. Падходзім да іх бліжэй. Бачым, што сярод палонных ёсьць шмат аброслых старэйшых векам, але ёсьць таксама і зусім бязвусыя. Пытаем аднаго: «Сколькі табе гадоў?»

— Восемнаццаць, адказвае быццам не сваім голасам.

Па кароткім апросе некаторых палонных, галоўным чынам да якіх яны належалі вайсковых частак, пакідаем гэтую жудасную масу людзей. Нас паведамілі, што цікавыя рэчы можна пабачыць у сядзібе НКВД. Едзем. У склепе пад домам мы пабачылі сем закатаваных трупаў. Два з іх яшчэ падавалі такія-сякія адзнакі жыцьця. Гэта былі украінскія нацыяналісты. З пашанай схіляем голавы перад ахвярамі чырвонага тэрору і маўкліва выходзім з несамавітага падзямельля.

Па далейшай нашай дарозе на ўсход, у Грушаве, здарылася адна вельмі цікавая рэч. Некалькі дзесяткаў сялян з суседняй вёскі прывялі да нас бальшавіцкую банду з пяці чалавек. Трох з пасярод іх былі жыды.

— Пытаем: «Што гэта за людзі?»

— Ах, паночкі, адпавядаюць сяляне, гэта-ж найбольшая наша немач. Праз іх сотні найлепшых нашых людзей—сялян і інтэлігэнцыі — з цэлага раёну вывязьлі бальшавікі ў далёкую Сібір. Гэтая немач давяла тут усіх да таго, што ніхто з нас ня быў пэўны свайго спакойнага «заўтра»! Яны ўжо, гады, уцякалі, але не павялося гэта ім. Думалі самі разьлічыцца з імі, аднак, парашылі, што будзе ляпей перадаць іх вам.

— Што вы рабілі, пытаемся ў аднаго з іх, па выгляду гэршта банды?

Маўчыць. Пытаемся далей.

— Раскажыце, як вы мучылі тутэйшых людзей?

— Дзе там, кажа, — мы з гэтым ня мелі нічога супольнага. Мы ўсе працавалі ў фінансавым аддзеле.

—А мо' так паклікаць сялян, каб яны вам расказалі, што вы рабілі?

— Яны гатовы брахаць на кожнага, кажа гэршт гэтай групы.

Бачачы, што яны ня хочуць прызнавацца і ня маючы больш часу на далейшую гутарку з імі, адпраўляем іх пад канвоем у тылы. Уся вёска ад старых да малых уключна высыпала з сваіх хат паглядзець, як ад іх адходзіць на заўсёды гэнае няшчасьце.

24-га чэрвеня пад'яжджаем на тры кілямэтры да Нямірава. Затрымоўваемся вечарком каля густога маладога ляска на хутары Слабадзянка. Толькі што мы памыліся пасьля пыльнай дарогі і з прыемнасьцю пацягнулі ў сябе сьвежае лясное паветра, як прымчаўся лучнік на матацыклі і заявіў: «Бальшавікі з вялічэзнаю колькасьцю танкаў наступаюць на нас праз Няміраў!».

Раздаецца каманда — «Увага, усе па сваіх мяйсцох! Прыгатаваць газмаскі! Сытуацыя вострая!»

(Працяг у наступным нумары).

Новы паветраны алярм у Токіо

Праца па адбудове ў Японіі ўжо ідзе поўным ходам.

У Токіо згарэлі толькі кіна і жыльлёвыя дамы. Напады накіроўваюцца з Кітаю. Захопленыя амэрыканцы ахвяравалі 500.000 даляраў.

Калі ў нядзелю над Токіо і сярэдняй Японіяй яшчэ раз сырэны абвесьцілі процілятунскую трывогу, хоць налёт не адбыўся, японцы энэргічна прыступілі да ўсоўваньня вынікаў амэрыканскага бомбавага нападу. Першы налёт амэрыканскіх бамбардыроўшчыкаў паводле канчатковых сьцьверджаньняў ня выклікаў вялікіх ахвяраў. Перадусім засталася зусім недаткнёнай ваенная прамысловасьць, пашкоджаньні ў камунікацыі нязначныя, і толькі сярод цывільнага насельніцтва ёсьць раненыя і забітыя, а таксама пацярпелі хворыя ў шпіталях і дзеці. З японскіх газэт і ўрадовых аб'яваў прабіваецца рашучасьць з усёй сілай адбіць далейшыя атакі. У Амэрыцы нарабілі многа шуму па прычыне гэтага першага налёту, які адзначаецца там, як вялікая перамога; аказваецца, што таму пілёту, які скінуў на Токіо першыя свае бомбы, мае быць выплачана 500.000 даляраў. Гэта яскрава сьведчыць аб надмернай амэрыканскай пераацэнцы гэтага фактычна ня маючага значэньня авантурніцкага нападу.

У японскіх прафэсыянальных кругох пануе погляд, што атакуючыя амэрыканскія самалёты знаходзяць прыпынак на базах у Кітаі. У Токіо заяўляюць, што бомбавыя самалёты ЗША, распазнаныя як машыны тыпу «Na 40» за цяжкія, каб маглі вылятаць з авіяносца. Гэтыя машыны, паводле амэрыканскіх дадзеных, маюць максымальны радыюс палёту 4240 кілямэтраў.

Бомбы на гошпіталі й групы вучняў.

Ужо ў нядзелю перад поўднем адразу пачалася праца па адбудове на ўсіх датканёных налётам пляцох. Праца праводзіцца ў большасьці дабраахвоцамі. Для адбудовы пашкоджаных фабрык і жыльлёвых домаў японскі ўрад выдаў неабходныя грошы. У Токійскім раёне згарэла адно кіна і некалькі жыльлёвых дамоў. Але ў большасьці выпадкаў скінутыя запальваючыя бомбы былі хутка абязшкоджаны.

Урадовы камунікат паведамляе, што налёт не прычыніў ніякіх стратаў мілітарным уладжаньням і ваенна-гаспадарчай прамысловасьці. Ува ўсіх датканёных раёнах жыцьцё ідзе зусім нармальна, а насельніцтва ідзе, як звычайна, да працы. Транспартныя й камунікацыйныя спалучэньні не атрымалі якіх-небудзь большых парушэньняў. З урадовае стараны сьцьвярджаецца, што паветраная атака зусім не асягнула сваёй мэты. Дзякуючы ёй яшчэ больш толькі ўзрасла японская ваенная рашучасьць. Разбураючыя й запальваючыя бомбы, скінутыя на мясцовасьці каля Токіо, спрычынілі ахвяры толькі сярод цывільнага насельніцтва, пры чым кулямётным агнём паасобных амэрыканскіх самалётаў ранена больш чым 30 вучняў з групы школьнікаў. Скінутыя на гошпіталі бомбы таксама выклікалі ахвяры ў людзях.

«Далейшыя налёты магчымы»

Усе японскія газэты з нядзелі на перадавых месцах пішуць аб першай паветранай атацы ЗША. Яны заклікаюць нацыю прыгатавацца да магчымых далейшых налётаў. «Міяко» заяўляе, што Японія не патрабуе баяцца далейшых паветраных атакаў, бо абаронныя мерапрыемствы знаходзяцца ў дасканальным стане. «Іоміуры» піша, што пакуль ЗША маюць авіяносцы, датуль Японія павінна лічыцца з магчымасьцю налётаў.

Маёр Іошымітсу з аддзелу авіяцыі ваеннага міністэрства заявіў прадстаўнікам прэсы, што амэрыканскія самалёты, бязумоўна, мелі такую вялікую адлегласьць пралёту, што кожная машына магла забраць з сабой поўтонны, найбольш тонну ўзрывчатых і запальваючых бомбаў.

Тыпова амэрыканская рэакцыя.

Японскія весткі аб бамбардыроўцы Токіо былі адзначаны ў ЗША чыста амэрыканскім спосабам. Нью-Йоркскі карэспандэнт газэты «Дагэнс Нігітэр» піша, што ўжо праз некалькі гадзін пасьля першых тэлеграмаў аб налёце на японскія гарады захопленыя амэрыканцы сабралі 500.000 даляраў таму пілёту, які першы бамбардаваў Токіо. У амэрыканскай прэсе вестка аб бомбавай атацы на Токіо адзначаецца найбольш урачыста, як найлепшае паведамленьне ад часу, калі былі абвешчаны выбух нямецка-савецкае вайны.

Новыя посьпехі капітана-лейтэнанта Мора

Свабоднае «паляваньне» ад Нью-Ёрку да Флярыды.

Прысяга каманданта. Не раней заглыбіцца ў ваду, аж будзе выпушчана апошняя тарпэда. Пасьля тыдняў пошукаў у пустынным Атлянтыку—першы дымок. Таўшчэзны танкер збамбардаваны ў ясны дзень. Як-бы праясьніў сам дарагі Гэспад Бог. Дзевяць сьцяжкоў сьведчаць аб пасьпяховых перамогах.

Ад ваеннага справаздаўцы Ганса Дзітрыха.

Ізноў гучаць фанфары надзвычайнага паведамленьня, ізноў затоплена 131.000 БРТ варожага караблеабыйма пад носам Рузвэльта ў хвалях Атлянтыку — нашыя падводныя лодкі б'юць без перапынку. Яны заўсёды знаходзяцца каля ворага і іх посьпехі ня маюць граніц.

Спачатку было ў лодцы крыху сонечнага сьвету. Добра азброеная, мела яна плыць на захад, да сваёй мэты — Амэрыкі. Нам перадалі: «Ад Нью-Йорку да Флярыды — можна свабодна плыць». Больш нічога ня мог вымагаць матрос падводнае лодкі. Кожны на палубе быў упэўнены, што лінка, на якой падымаецца сьцяг, будзе ўвешана пры паваротце сьцяжкамі перамог ад перыскопу аж да бар'еры капітанскага мосьціка.

Шалёная бура ў Атлянтыцы.

Што ў гэткую пару году яны маглі быць так папрыяцельску спатканы на поўным моры, гэтага ніхто не чакаў. Але што наступіла сапраўды пасьля, гэта перавышала найгоршыя спадзяваньні найстарэйшых матросаў падводных лодак, якія ўжо шмат чаго бачылі на сваім веку. Як толькі лодка паказала нос у Атлянтыцы, тады вось пачалася такая шалёная бура, што, здавалася, гэта ведзьма спраўляе вясельле. Моўчкі прымацавала сябе маставая варта, спадзяючыся ізноў, што і цяпер меў-бы быць канец. Але ня было лепш, а ўсё яшчэ горш. Толькі бура і бура. Усё з Захаду. Яна гнала вялікія марскія хвалі. Цяжка каціліся марскія хвалі на карму, нізка нагінаючы яе сваім цяжарам, каціліся проста, як сьцяна, на вежу, разьбіваліся з мэталічным водгаласам, залiваючы ўсьцяж масамі вады матросаў. Матросы ледзь знаходзілі час, каб разгледзецца кругом сябе, як наляталі новыя хвалі. Маракі — заўзятыя людзі, а матросы падводных лодак — двойчы. Але калі чарадой ішлі бясконцыя дні за бясконцымі начамі злосьць і горыч нарасталі безмерна на нясьціхаючае разгулье стыхіі. І не адзін лаяўся даўгімі мэтровымі праклёнамі, якія падхватываліся бурай і гінулі, перш чым іх можна было пачуць. Але вось мінулі тыдні за тыднямі і нават праклёны сьціхалі. Анямеўшы, вісеў кожны на сваім учэпленым пасе, з зацятасьцю чакаючы сваёй зьмены.

Як сягнуць вокам—нідзе ніводнае машты.

Што мінута лоцман кантраляваў запасы паліва з захмураным лобам. Калі так пойдзе далей, прыдзецца, урэшце, праз Атлянтык прабірацца пад парусамі. А Атлянтык, як на зло, пустынны, ня відаць ніводнага карабля, як-бы сам Госпад Бог ачысьціў яго. Як сягнуць вокам — нідзе не паказваецца машта! І калі вартуючы афіцэр, які разам з многімі іншымі аплаў таксама мыс Горна і мыс Добрае Надзеі, як гандлёвы шыпэр, пацёр пазуром антэну, каб прывабіць які-небудзь параход, то гукавы вынік амаль быў роўны нулю. Цьвярджаньне другога матроса, што ўжо ўсе здатныя да плаваньня параходы акружаны падводнымі лодкамі, неяк не падзеяла. Ня было чаго таіць: настрой быў ніжэй пункту замярзаньня. У парадным і заднім памяшчэньні былі падняты на будках ахавальнікі ад выпаданьня, моўчкі ўлазіў кожны ў сваю будку, калі ён прыходзіў з варты.

Калі-б ад Калюмба ня было вядома, што, плывучы на захад, можна асягнуць сушу, то сапраўды хіба нішто-б у гэта ня верыў.

Ахінутыя імглой, перад ледавым узьбярэжжам Ньюфаўленду.

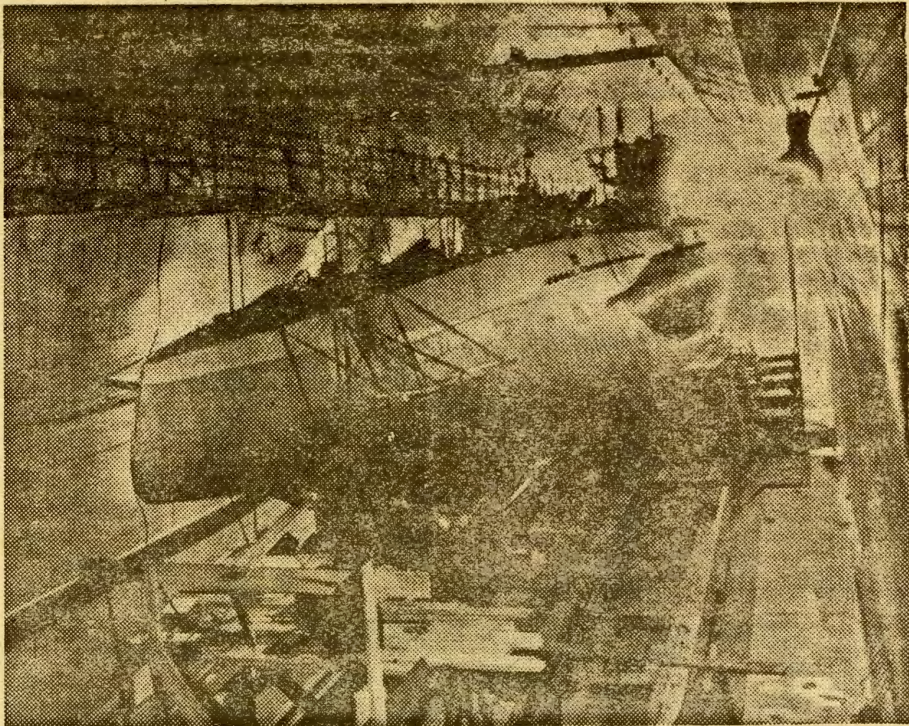
Але аднаго дня лодка апынулася ў белай, як малако, пене імглы, якая навісла перад ледавым узьбярэжжам Ньюфаўленду. Ня было надзеі на сапраўды так неабходную першую ўдачу, у тумане немагчыма было-б трапіць у ніводзін «Квін Элізабэт» — але ўсё-ж успыхвала ізноў надзея на сушу. Каб неяк падняць настрой, камандант прысягнуў, што аголіцца не раней, як пасьля выпушчанай апошняй тарпэды. І як гэта пацешна чуць, я ведаю, бо тады на экватары наперакор дохтару ён упіраўся, калі ня мог нагаліцца з браку вады. Ня кожны гэта пераняе.

Было гэта, як быццам нябесны апякун пасажыраў падводных лодак ізноў пачаў рупіцца аб сваёй місіі. А таму што шчасьце й няўдача заўсёды наступаюць адно за другім, дык боцману было прызначана выкрыць першы дымок карабля, так як ён у вапошнім плаваньні высьледзіў першы ангельскі крэйсар «Дунэдзін». Гэта быў таўшчэзны танкер, які ў белы дзень быў трапленa 2 тарпэдамі. Высокі слуп агня на 200 мэтраў выбух, як з фабрычнага коміна, а тады ўсё неба пакрыла хмара дыму, так, што зьменшылася яснасьць дня. Спачатку было ўражаньне, як быццам гэта выбух вулкану, а ня пылаючы танкер. Лодка вынырнула, і ўсе матросы маглі бачыць страшны й прыгожы від. Настрой ізноў направіўся. Далейшыя танкеры сьледавалі хуткай чаргой, а тады яшчэ й некалькі фрахтовых караблёў.

Варожы ганчак абстрэльвае падводную лодку.

Дзень і ноч усьцяж на дроце, усё ў гатоўнасьці алярму, усьцяж у падводным нурываньні, усьцяж у напружаньні, калі нават наймацнейшы арганізм ужо больш ня хоча прыймаць уздзел, калі часамі смаліць варожы самалёт з кулямёту па вежы, якраз тады, калі камандант у вапошнюю хвіліну закрыў люк пры алярмовым нурку, —усё гэта не забава ў плаваньні гэткага роду ўпоперак Атлянтыкі.

Але хто думаў аб гэтым пры паваротце на бацькаўшчыну, калі павявала 6 белых сьцяжкоў з чырвонай абводкай для затопленых танкераў разам з 3 белымі—для фрахтовых караблёў. Хто думаў аб гэтым, калі радые прынясло паведамленьне аб адзначэньні Рыцарскім Крыжам, і мы рушылі ў паваротную дарогу з папутным ветрам пры ціхім моры? Хто думаў аб гэтым, калі з нагоды адзначэньня Рыцарскім Крыжам нашага старога Л. (ён ня зусім ужо і стары яшчэ) пастаўлены торт (аб гэтым ён дбае так, як і аб сваіх тарпэдах), калі кожны бачыў у духу лодку, уплываючую з сьцяжкамі, тады як флятылія ўжо мае на пагатове для яе ваенны водпуск? Не адзін на палубе мусіў сказаць: «Калі што — дык ужо служыць у падводных лодках!» А хто ня верыць, хай прыдзе да нас пераканацца!

Падводная лодка дастаўлена для рамонту ў выбудаваны Арганізацыяй Тодта сход падводных лодак.

Вялікая здабыча японцаў на Філіпінах

Японскія экспэдыцыйныя сілы на Філіпінах падалі да ведама, што апавешчаны ў сераду лік 62.600 палонных павысіўся на 53.400 здабытых толькі на самым паўвостраве Батаан за час ад 3 да 20 красавіка. Лік забітых працiўнікаў асягнуў 5000. Адначасова японскія войскі, паміж іншым, здабылі наступныя ваенныя матарыялы: Чатыры самалёты, 45 танкаў, 4500 грузавікоў, 220 асабовых самаходаў, 16 трактараў 1 20-цм. гармату, 31 15-цм. гармату, 250 іншых гармат, 50 процілятунскіх гарматаў, 21 хуткастрэльную гармату, 15 укопаных гранатамётаў, 28 гарматаў, умантаваных на грузавіках, 58 процілятунскіх кулямётаў, 700 цяжкіх кулямётаў, 29.000 вінтовак, 4600 пістоляў і вялікую колькасьць амуніцыі й іншага ваеннага матарыялу.

Рузвэльт наведае Канаду

Рузвэльт зьбіраецца хутка наведаць Канаду, каб адказаць рэвізытай у Оттаве канадыйскаму міністарпрэзыдэнту Маккэнзіе Кінгу. Тэрмін паездкі яшчэ трымаецца ў таямніцы, але пагаварваюць, што, праўдападобна, ён прыедзе на паседжаньне парляманту ў Оттаве. Гэта значыць, што падарожжа адбудзецца ў чэрвені. У пятніцу Рузвэльт меў даўжэйшую канфэрэнцыю з Маккэнзіе Кінгам, які, як вядома, цяпер прабывае ў Вашынгтоне.

Эўропа памагае ў адбудове на Ўсходзе

Гэтымі днямі 5 нідэрляндзкіх рамесьнікаў выехалі з Гаагі ў Харкаў. Яны прадстаўляюць перадавую брыгаду групы 800 рамесьнікаў, якія перадусім маюць працаваць пры ўзнаўленьні ўрадовых будынкаў у Харкаве. Перадавая брыгада правядзе падрыхтаваўчыя работы, каб хутка пасьля магла адправіцца на работу і ўся група. Так як дасюль занятыя ў Остляндзе нідэрляндзкія рабочыя, так цяпер гэтыя рамесьнікі, бязсумліву, у сваёй рабоце пакажуць сябе як найлепш.

Ваввэль паважны ранены

Пасьля здабыцьця японцамі Андаманскіх выстравоў у Бэнгальскай затоцы, як падае газэта «Іоміуры Шымбун», аказалася, што брытанскі галоўнакамандуючы ў Індыі, гэнэрал Ваввэль, у часе японскае паветранае атакі 10 лютага быў ранены. Карэспандэнт газэты паведамляе з Порт Блэр, што гэтым самым выкрыта ілжывасьць амэрыканскага радыёкамунікату з 26 лютага, што быццам Ваввэль быў ранены ў часе выпадку з самалётам. Успомненая атака японскіх ваенна-марскіх самалётаў паводле газэты адбылася ў мамэнце, калі Ваввэль якраз высадзіўся ў порце вострава ў часе сваёй падарожжы паміж Явай і Індыяй. Раненьні Ваввэля асколкамі японскае лятунскае бомбы былі вельмі паважныя, а самалёт, з якога ён высеў, быў цалком зьнішчаны.

Мэксыка ня хоча ніякіх бальшавікоў

Міністар унутраных спраў паведаміў, што ён забараніў высадзіцца савецкім і польскім падданым з дзейнічаўшай раней у Гішпаніі інтэрнацыянальнай брыгады. Справа датычыць 37 асобаў, якія ў мінулым тыдні хацелі высесьці ў Вэракрузе, але былі адпраўлены назад, як «небясьпечныя радыкалы».

Бразылія хоча агалаціць японцаў

Адабраньне канцэсіяў у абшары Амазонкі.

Выдаваная ў Рыо дэ Жанэйро газэта «Оглёбо», на падставе заяўленьняў аднае аўтарытэтнае ўрадовае асобы, паведамляе аб уневажненьні ўсіх канцэсіяў, якія мелі японскія каляністы ў абшары Амазонкі. З боку ЗША, асабліва ў апошнім часе, выказвалася сільнае зацікаўленьне заселеным японцамі абшарам. Японскія грамадзяне, зрабіўшыя арэндаваныя ім абшары ўраджайнымі, карысталіся там далёка ідучымі прывілеямі аж да адміністрацыйнае аўтаноміі, правам свабоды веравызнаньня, правам утрымліваньня школ, паліцэйскіх органаў і г. д.

Ангельскія войскі выйшлі з Ірану

Умацаваньні ў зоне Массуля. Перагрупіроўка аслабленых баявых сілаў на Сярэднім Усходзе. Аўстралійцы й новазэляндцы вывозяцца.

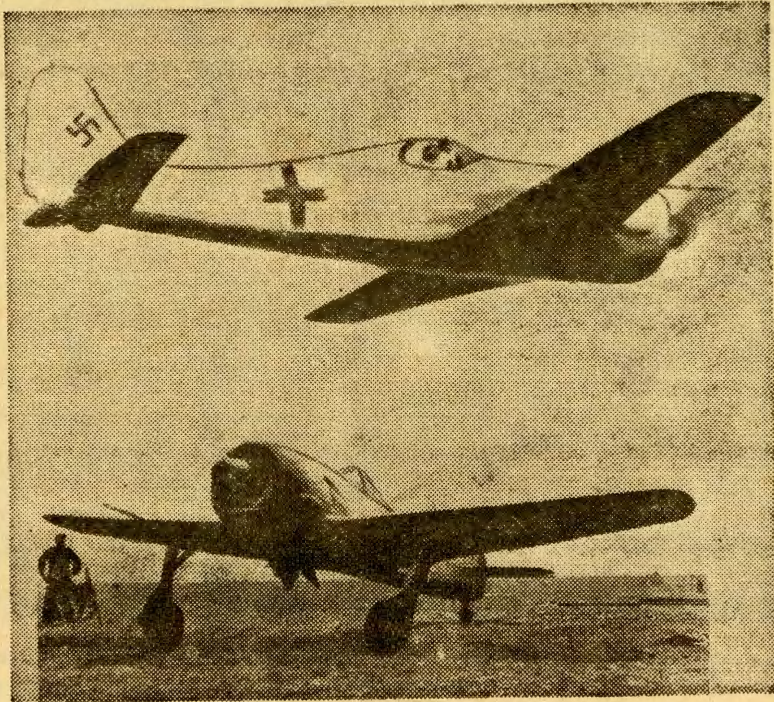
(Ад нашага прадстаўніка)

У выніку інспэкцыйнага падарожжа гэнэрала Аўшынліка праз паўдзённы Іран, Ірак, Сырыю, Трансіорданію і Палестыну пастаўноўлена, як падаюць італьянскія паведамленьні з Турцыі, правесьці перагрупіроўку брытанскіх баявых сілаў на Сярэднім Усходзе. Перагрупіроўка зрабіла так званую 9 і 10 арміі вельмі нязначнай па колькасьці рэзэрвай знаходзячайся ў Паўночнай Афрыцы 8-ай арміі. Аднэй з прычынаў гэтага перакіненьня войск, якое адкрыла бальшавіцкай арміі дарогу да Пэрсіцкае затокі, была неабходнасьць вывядзеньня аўстралійскіх дывізыяў у Сырыю і Палестыну. У абшары, займаным 9-й арміяй гэнэрала Мэтленд Вільсона асталося з раней знаходзіўшыхся там шматлікіх аўстралійскіх угрупаваньняў толькі ня больш аднае дывізыі, якая чакае на загад маршу да пасадачнага порту. Годнай увагі зьяўляецца пашыраная брытанскай прапагандай у сырыйскай прэсе вестка з Багдаду, у якой асабліва націск кладзецца на цьверджаньне, што іракскі нафтовы раён «знаходзіцца і далей у ангельскіх руках». Гэта гучыць так, як-бы ня было зусім сабо самой зразумелым і як-бы перадусім бальшавікі ўжо мелі перайсьці іракскую граніцу далей на поўдзень. Моссульская зона, згодна з успомненым комунікатам сырыйскае прэсы, за апошнія месяцы была сільна ўмацавана. «Па-за гэтымі ўмацаваньнямі стаіць на варце 10-ая армія гэнэрала Квінану», гаворыцца даслоўна ў камунікаце. Іран, які тэарэтычна яшчэ належыць усё яшчэ да сфэры загадваньня Квінану наагул пры гэтым не ўспамінаецца. Дадзеныя аб вы будаваньні спалучаючай лініі паміж Іракам, Сырыяй і Палестынай указвае на тое, што ў Каіры лічацца з неабходнасьцю хуткага дастаўленьня большых часьцей з гэтага абшару.

У Міжземным моры затоплена 600000 БРТ.

Акрамя таго затоплены ваенныя караблі 200.000 тонн

Паводле падрахунку «Джіорнале д'Італія», за 22 месяцы ад уваходу Італіі ў вайну, нямецкімі й італьянскімі ваенна-марскімі і паветранымі баявымі сіламі затоплена ў Міжземным моры звыш 200.000 тоннаў вадавыціску брытанскіх ваенных караблёў. Далейшыя адзінкі брытанскага ваеннага флоту агульным лікам 107.000 тоннаў так цяжка пашкоджаны, што яны на даўгі час выведзены з строю. Цыфра варожага гандлёвага караблеабыйма, затопленага ў Міжземным моры, асягнула звыш 600.000 БРТ. Сярод затопленых італьянскімі сіламі брытанскіх ваенных караблёў, у страце якіх прызнаецца Лёнданскае адміралцейства, знаходзіцца восем крэйсараў і 26 падводных лодак. Адна далейшая брытанская падводная лодка, як падае камунікат Італьянскае Арміі за пятніцу, затоплена тарпэднай лодкай графа Тэнкэ. Сярод выведзеных на даўжэйшы час са строю адзінак знаходзяцца перадусім цяжка пашкоджаныя італьянскімі штурмовымі лодкамі два лінейныя караблі «Квін Элізабэт» і «Валіант», рэмонт якіх, як пацьвярджаюць здымкі з самалётаў, ня зможа быць доўга закончаны.

Новы ганчак Фокк—Вульф.

Авіяносцы бяз самалётаў

Слабасьць брытанскае ваенна-марское процілятунскае зброі. «Вырашэньне вайны ў паветры немагчымае».

У Англіі далей вядуцца спрэчкі аб новай арганізацыі лятунства й флоту. Асабліва ажыўленая дыскусыя ўзьнікла ў Верхняй Палаце. Паводле швэдзкіх паведамленьняў, лёрд Уінстэр, як прадстаўнік флоту, выказваўся за найдалей ідучае супрацоўніцтва паміж флотам і лятунствам. Лёрд Трэншэрд абстаіваў самастойнасьць лятунства, паклікаючыся пры гэтым на нямецкае лятунства, якое многа больш незалежнае, чым ангельскае. Лёрд Уінстэр, урэшце, заявіў, што ніхто больш ня прытрымліваецца згубнае дактрыны, паводле якой вайна можа быць вырашана ў паветры. Тэорыя аб тым, што бомбавыя самалёты маглі-бы зьнішчыць нямецкую індустрыю, таксама нічога нявартая. Тэорыяй аб самастойнасьці лятунства флот ізноў быў-бы пакрыўджаны, а ваенна-марская процілятунская зброя яшчэ мае ў распараджэньні вельмі мала і толькі ўстарэўшыя машыны. Ваяўніча настроены лёрд пацьвердзіў свае цьверджаньні пэўнымі камунікатамі з амэрыканскіх газэт, у якіх між іншым, гаворыцца, што авіяносец «Фармідабль» у бітве каля Маляпан меў 27 самалётаў замест 70, што далей «Ільлюстрыус» у бітве каля Тарантэ мусіў пазычыць ад «Эгля» восем тарпэдных самалётаў, каб мець баявы склад у 21 самалёт, а прызначаныя 35 ці 30 самалётаў «Вікторіусу» і «Арк Роялю» былі таксама за малыя.

Вялікія савецкія страты на Сьвіры

Адбіты ўсе бальшавіцкія атакі. Дэзэртыры расказваюць аб дрэнным заспасабленьні харчамі.

«Фіны мусяць быць прагнаны ад Сьвіру» — пад гэткім баявым клічам, як паведамляюць справаздачы карэспандэнтаў з Гэльсінак, распачалі саветы шалёную афэнзыву супроць фінскіх становішчаў паміж Ладажскім і Анежскім возерам. Хоць яны кінулі ў агонь сьвежыя рэзэрвы салдатаў — швэдзкія карэспандэнты гавораць аб сібірскіх угрупаваньнях—саветам дасюль не ўдалося ня толькі дзе-небудзь прабіцца ў фінскія становішчы, але яны мусілі за гэтую спробу заплаціць аграмаднай цаной крыві. Скандынаўскае Тэлеграфнае Бюро піша, што савецкія страты на Сьвіры ад пачатку афэнзывы складаюць разам ня менш, чым 10.000 чалавек.

Фінскі прадстаўнік «Афтонблядт» зазначае, што савецкія аддзелы ў выніку вялікіх стратаў ужо цяпер значна абнізіліся. Ад першых дзён афэнзывы павялічваецца да таго лік савецкіх дэзэртыраў, якія расказваюць аб дрэнным заспасабленьні харчамі іх войскаў па прычыне недастатковых этапных спалучэньняў. Вялікая часьць салдат пахварэла, вымучылася й зьнявериласяя. Але іх гоняць у вагонь афіцэры й савецкія камісары з рэвальвэрамі ў руках. Швэдзкі камунікат падчырківае наступна, што фінскі фронт, які панёс вельмі нязначныя страты, стаіць непарушна, як і раней.

Растрэляны жыдоўскі праступнік

Дзяржаўны Кіраўнік СС і Шэф нямецкае паліцыі падае да ведама, што 15.4 1942 г. быў растрэляны жыдоўскі праступнік, ужыўшы гвалт, Гюнтэр Ізраэль Ранзэнбэрг.

Вашынгтон хоча загарнуць гандлёвы флот Паўдзённае Амэрыкі

Паводле камунікату па радыё з Буэнос Айрэсу, Белы Дом зажадаў ад ібэра-амэрыканскіх краінаў нацыяналізацыі іх гандлёвага флоту. Вашынгтон хоча гэткім чынам загарнуць у свае рукі ўсе паўдзенна-амэрыканскія караблі. Паклікаючыся на пастаноўленае на канфэрэнцыі ў Рыо «даручэньне», ЗША, а іменна як управамоцненыя «Панамэрыканскага Камітэту Суднаходзтва» маюць праводзіць рэканструкцыю нова створанага дзяржаўнага флоту, што было-б раўназначна з выдачай яго камісіі суднаходзтва ЗША. Справа датычыць пры гэтым караблёў паўдзённа-амэрыканскіх прыватных карабельных таварыстваў, якія маюць толькі некалькіх сот тысячаў бруттарэгістраваных тоннаў, але недахоп караблёў такога роду, што паўночна - амэрыканскі дырэктар флоту адмірал Лянд ня хоча адмовіцца і ад іх.

Што-ж датычыць паасобных паўдзённа-амэрыканскіх урадаў, то здаецца ўжо пэўным, што Аргэнтына адкіне паўночна-амэрыканскую прапанову. Таксама й іншыя ўрады, якія, наагул бяручы, варожа адносяцца да цеснага зьбліжэньня з ЗША., захоўваюцца адносна Вашынгтонскага праекту адмоўна. З гораду Мэксіко паведамляецца, што мэксыканскі саюзны ўрад плянуе на надыходзячае лета ўстанаўленьне ўласнае лініі плаваньня паміж Вэракрузам, Лісабонам і Кандыкеэм.

Druck. Deutsche Druckerei, Bialystok.